

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvalain 14 luvun 1 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvalain 14 luvun 1 a §:n muuttamisesta (HE 41/2019 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Marko Leimio, sosiaali- ja terveysministeriö
- toimitusjohtaja Janne Metsämäki, Työllisyysrahasto

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Valiokunta on saanut ilmoitukset, ei lausuttavaa:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyysturvalakia.

Esityksessä ehdotetaan vahvistettavaksi vuoden 2020 työttömyysvakuutusmaksut. Työttömyysvakuutusmaksujen kokonaismäärää ehdotetaan alennettavaksi yhteensä 0,49 prosenttiyksikköä. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,25 prosenttiyksikköä ja työnantajan keskimääräistä työttömyysvakuutusmaksua 0,24 prosenttiyksikköä.

Valiokunnan mietintö StVM 6/2019 vp

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 1,25 prosenttia palkasta ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,45 prosenttia palkasta palkkasumman 2 125 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,70 prosenttia palkasta. Yrityksen osaomistajan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,65 prosenttia palkasta ja yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu 0,45 prosenttia palkasta.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,45 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien palkkojen määrästä palkkasumman 2 125 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 0,99 prosenttia palkasta. Yliopiston työttömyysvakuutusmaksu olisi 0,45 prosenttia palkasta palkkasumman 2 125 500 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,21 prosenttia palkasta.

Omastuumaksun palkkasummarajoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että täysimääräinen omastuumaksu perittäisiin yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi vähintään 34 008 000 euroa. Omastuumaksua ei perittäisi yrityksiltä, joiden palkkasumma olisi enintään 2 125 500 euroa.

Työllisyysrahaston suhdannepuskurin enimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi 6,0 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavien menojen suuruiseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan myös muita työttömyysvakuutusmaksujen tason vakautta vahvistavia toimia.

Työttömyysturvalakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että yrittäjän työttömyysturvan työssäoloehdon alarajan palkkakerrointarkistus tehtäisiin vuositasoiseen rajamäärään ja pyöritys alaspäin lähimpään euroon tehtäisiin samaan vuositasoiseen rahamäärään.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksuja ehdotetaan vuonna 2020 alennettavaksi yhteensä 0,49 prosenttiyksiköllä. Lisäksi Työllisyysrahaston suhdannepuskurin enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 5,0 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavien menojen suuruudesta 6,0 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavien menojen suuruiseksi. Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi omastuumaksussa sovellettavia palkkasummarajoja sekä yrittäjän työssäoloehtoon luettavan kuukausiansion palkkakerrointarkistusta. Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina.

Työttömyysvakuutusmaksujen alentamisen arvioidaan pienentävän Työllisyysrahaston maksutuottoa noin 419 miljoonalla eurolla. Maksujen alentamisen jälkeenkin työttömyysvakuutusmaksujen tuotto kuitenkin turvaa työttömyysvakuutuksen rahoituksen. Esitetyillä maksuilla Työllisyysrahaston ylijäämän arvioidaan olevan 213 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Suhdannepuskurin enimmäismäärän korottaminen ja muut suhdannepuskuriin ehdotetut muutokset parantavat Työllisyysrahaston talouden kestävyyttä ja turvaavat työttömyysvakuutusmaksu-

Valiokunnan mietintö StVM 6/2019 vp

jen vakautta ja ennustettavuutta. Myönteisen talous- ja työllisyyskehityksen oloissa suhdannepuskurin pysyvän lain mukainen enimmäismäärä on hallituksen esityksen mukaan osoittautunut liian matalaksi. Esityksen mukaan suhdannepuskurin enimmäismäärä kasvaa vuoden 2019 rahassa 1 460 miljoonasta eurosta arviolta 1 757 miljoonaan euroon vuonna 2020. Valiokunta pitää tärkeänä, että työttömyysvakuutusmaksujen taso pystytään pitämään mahdollisimman vakaalla tasolla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 41/2019 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 6.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anu Vehviläinen kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Heidi Viljanen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen